

Rapport 2021:28

Länsstyrelsen
Stockholm

Med skogen som mötesplats

Dialog och utveckling i Stockholms län

För mer information kontakta
Länsstyrelsens enhet för landsbygdsutveckling
Tfn: 010-223 10 00

Foto omslag: Mostphotos

Utgivningsår: 2021

ISBN: 978-91-7937-124-1

Du hittar rapporten på vår webbplats www.lansstyrelsen.se/stockholm

Förord

”Skogen, det gröna guldets, ska bidra till jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi”. Det är visionen för det nationella skogsprogrammet som beslutades av regeringen i maj 2018. Strategin för skogsprogrammet har fem fokusområden med mål som bland annat handlar om skogens potential för jobb och tillväxt, bevarande och hållbart brukande, bidrag i klimatomställningen, och utveckling av innovationer.

Intresset för skogen är stort och området spänner över en bredd av frågor. Det handlar om allt från landsbygds- och stadsutveckling, skoglig tillväxt, skogsbruk, rekreation och folkhälsa till klimatfrågor och biologisk mångfald. Listan kan göras lång och var av oss berörs på olika sätt.

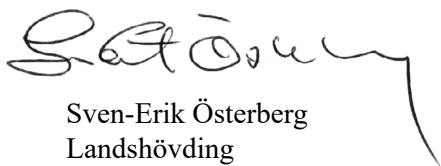
Stockholms läns skogsstrategi är framtagen för att gemensamt underlätta för samverkan och ökad kunskap i länets skogliga frågor. Det är en strategi anpassad efter Stockholmsregionens förutsättningar. Dialog och samverkan med aktörer från länet har varit en förutsättning för framtagandet av strategin. I framtagandet har Länsstyrelsen Stockholm arbetat i samverkan med Skogsstyrelsen, Region Stockholm, LRF Mälardalen, Mellanskog, Naturskyddsföreningen i Stockholms län, Friluftsrådet och Holmen Skog. Fortsatt samverkan och dialog är en förutsättning för att målen i strategin ska kunna nås, samt för genomförandet av strategins handlingsplaner.

Med en stor del av Sveriges befolkning boende i länet blir behovet av alla de funktioner som skogen kan erbjuda extra tydligt. Att skogen är viktig för rekreation och folkhälsa har under pandemin blivit allt mer tydligt, med ett stort antal besökare i länets skogar. Andra värden, som skogens roll för att rena luft och vatten eller värdet för boende i ett område, behöver uppmärksammas och lyftas i samhällsplaneringen.

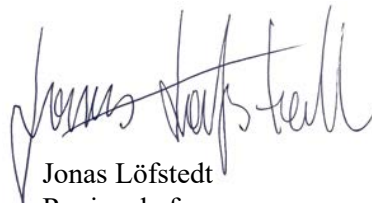
Stockholm som är en växande och attraktiv region har potential som arena för att driva omställningen mot mer hållbara produkter med hjälp av innovationer från skogen. Länets stora befolkning innebär en marknad med möjligheter till nischprodukter från skogen, samtidigt som ett aktivt skogsbruk som levererar många olika värden bedrivs.

Ledstjärnan för arbetet med länets skogsstrategi är målet att Stockholms län har en livskraftig skogsnäring, ett aktivt mångbruk med hållbarhet och tillväxt i fokus och skogar som är tillgängliga för alla. I det ingår bland annat brukande av skogen, tillväxt i berörda näringar, bevarande av biologisk mångfald och ett ökat intresse för att jobba i och besöka skogen.

Stockholm december 2021

Sven-Erik Österberg
Landshövding
Länsstyrelsen Stockholm

Jonas Löfstedt
Regionchef
Skogsstyrelsen Region Mitt

Innehåll

STOCKHOLMS LÄNS SKOGSSTRATEGI.....	5
VARFÖR EN SKOGSSTRATEGI FÖR STOCKHOLMS LÄN?	6
NULÄGE.....	7
Möjligheter.....	8
Utmaningar.....	9
ÖVERGRIPANDE MÅL OCH INSATSOMRÅDEN	10
Skogen i samhällsplaneringen.....	11
Hållbart skogsbruk	13
Stockholm som marknad	15
Värdeskapande besök i skogen	17
STRATEGINS BIDRAG TILL MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING, MILJÖ OCH KLIMAT	19
GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING	20
ORGANISATION	21
Styrgrupp.....	21
Projektledning och projektgrupp	21
Framtagande i dialog	21
RELATERADE DOKUMENT.....	22

Stockholms läns skogsstrategi

SYFTE

Att gemensamt underlätta för samverkan och ökad kunskap i länets skogliga frågor.

VISION

Med skogen som mötesplats – dialog och utveckling i Stockholms län.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Stockholms län har en livskraftig skogsnäring, ett aktivt mångbruk med hållbarhet och tillväxt i fokus och skogar som är tillgängliga för alla.

STRATEGISKA INSATSOMRÅDEN MED REGIONALA MÅL

Skogen i samhällsplaneringen

I Stockholms län tas skogens värden och funktioner tillvara i samhällsplaneringen genom en konstruktiv och inkluderande dialog.

Hållbart skogsbruk

Skogsbruket i Stockholms län bidrar till växande och lönsamma företag som levererar ökad klimatnytta och ett variationsrikt skogslandskap för skogens ekosystemtjänster.

Stockholm som marknad

Baserat på skogens värden erbjuder Stockholm en marknad för innovativa och hållbara varor och tjänster samt en attraktiv arbetsmarknad.

Värdeskapande besök i skogen

Skogen bidrar till besöksnäring, kunskap om skog och skogsbruk samt utveckling på landsbygden. Den tätortsnära skogen är en särskilt värdefull resurs som är tillgänglig för länets invånare.

Varför en skogsstrategi för Stockholms län?

Strategin för Sveriges nationella skogsprogram beslutades av regeringen i maj 2018. Visionen är Skogen, det gröna guldets, bidrar med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi.

Programmets strategi utgår från skogens ekonomiska, sociala och miljömässiga värden och bygger på bred dialog, samverkan, engagemang och erfarenhetsutbyte mellan markägare och andra intressenter i skogens hela värdekedja.

Det nationella skogsprogrammet är ett viktigt instrument för att utveckla skogssektorn och för att öka kunskapen om och förståelsen för de nyttor samhället får från skogen och skogsbruket.

Skogsstrategin för Stockholms län tar avstamp i det nationella skogsprogrammet och bygger på regionala förutsättningar, intressen och behov. Skogsstrategin ska vara ett stödjande dokument för de aktörer som vill verka för det övergripande målet om en livskraftig skogsnäring, ett aktivt mångbruk med hållbarhet och tillväxt i fokus och skogar som är tillgängliga för alla. Grundförutsättningarna är inriktningen för den svenska skogspolitiken som vilar på två jämställda mål om produktion och miljö genom gällande lagstiftning, de äganderättsliga principerna samt principen om frihet under ansvar. Det innebär att markägaren, inom ramen för det ansvar som åligger denne genom gällande lagstiftning, har stor frihet att bruka marken utifrån egna målsättningar.

Strategin ger utgångspunkter och mål för utvecklingen i länet med koppling till skogen och skogssektorn. Vi har inte angett ett specifikt år då målen ska vara uppnådda, eftersom vi ser att det är olika tidsperspektiv i allt från vad en enskild skogsägare gör till hur skogen formas på mycket lång sikt. De handlingsplaner som kopplas till länets skogsstrategi vägleds av strategins mål och insatsområden och innehåller åtgärder som ska bidra till måluppfyllelsen. Handlingsplanerna tidssätts och följs upp. Ambitionen är att den regionala skogsstrategin tillsammans med handlingsplanerna ska utgöra en plattform för det gemensamma arbetet med ökad kunskap i fokus, inbjuda till dialog och samverkan samt visa på möjligheter och förändringsbehov.

Nuläge

Stockholm är ett expanderande storstadslän med 2,4 miljoner invånare och landets tredje största landsbygdsbefolkning. Länet står inför en rad utmaningar, inte minst med koppling till befolkningstillväxten. En av utmaningarna är att möjliggöra regional utveckling och samtidigt förbättra regionens miljö och invånarnas hälsa. En annan stor utmaning är att minska klimatpåverkan och samtidigt möjliggöra ökad tillgänglighet och ekonomisk tillväxt.

Nästan 50 procent av landarealen i Stockholms län utgörs av skogsmark samtidigt som det är ett av Sveriges minsta skogslän sett till arealen skogsmark – 380 000 ha. I kombination med den stora befolkningen innebär det ett stort tryck på vissa marker, särskilt de tätortsnära skogarna.

Antalet sysselsatta inom skogsbruket¹ i Stockholms län uppgår till ungefär 1 500 personer, vilket är 0,14 procent av Stockholms läns totala sysselsättning. I länet arbetar drygt 3 600 personer inom tillverkning av massa, papper och varor av trä.

Enskilda ägare utgör den största skogsägarkategorin, med 57 procent av den totala skogsmarksarealen. Totalt finns drygt 5 000 brukningsenheter i länet fördelat på 8 600 ägare. Brukningsenheterna är vanligtvis små, i genomsnitt runt 13 hektar. Antalet skogsägare boende i länet är betydligt fler; drygt 25 000 personer äger skog någonstans i Sverige och många av dem utanför Stockholms län.

Den formellt skyddade skogsmarken i länet uppgår till cirka 32 000 hektar och består bland annat av nationalparker, naturreservat, skogliga biotopskyddsområden, och Natura 2000-områden. Länsstyrelsen och länets kommuner förvaltar ett stort antal av dessa skyddade områden. Samtidigt visar de årliga uppföljningarna av miljökvalitetsmålet Levande skogar på fortsatta utmaningar. I länets skogar finns ett stort antal fornlämningar, som är skyddade enligt kulturmiljölagen, att ta hänsyn till.

Stockholms län har tio så kallade gröna kilar – stora, sammanhängande naturområden som löper från landsbygden till den centrala regionkärnan. De gröna kilarna har höga natur- och kulturvärden och är viktiga för spridning av arter samtidigt som de utgör välbesökta rekreations och besöksmål för såväl länsinvånare som besökare. Kilarnas grönstruktur förbättrar livsmiljön i staden, både genom exempelvis vatten- och luftrening och som en tillgänglig miljö i närheten av tätorter och bostadsområden.

I länet finns goda förutsättningar för friluftsliv, rekreation och besöksnäring. Den goda tillgängligheten till natur med kollektivtrafik gör Stockholms län unikt i världen. Stockholms län växer som besöksmål och placerar sig

¹ Inom skogsbruket innefattas produktion av rundvirke (kapade och kvistade trädstammar), ved, kol samt insamling av vilt växande icke träbaserade skogsprodukter, till exempel svamp och bär.

högt bland Europas mest attraktiva destinationer. Många turister besöker huvudstaden och dess närområde och uppskattar miljön med många grönområden och närheten till naturen. Potentialen för besöksnäring med skogen som utgångspunkt bedöms vara stor.

Stockholmsregionen ligger i framkant inom områden som utbildning, kunskapsutveckling och innovation. Samtidigt är länets skogsindustri liten. Holmens verksamhet i Hallstavik i Norrtälje kommun är den enda större skogsindustrin. Dessutom finns några mindre sågverk för i huvudsak specialsortiment. I länet är det i första hand KTH (Kungliga Tekniska Högskolan), Stora Enso och RISE (Research Institutes of Sweden) som arbetar med skoglig och skogsindustriell forskning. Forskning med koppling till skog som exempelvis ekosystemtjänster, klimatförändringar, natur- och kulturvärden och besöksnäring, bedrivs av bland andra Stockholms Universitet och Stockholm Resilience Centre. Flera av de stora branschorganisationerna som LRF och Skogsindustrierna samt skogsbolagen och skogsrelaterade intresseorganisationer har säte i Stockholms län.

Möjligheter och utmaningar med koppling till Stockholms läns skogsstrategi sammanfattas nedan:

Möjligheter

- Stor potential för mångbruk av skog tack vare stark köpkraft i länet och intresserade skogsägare.
- Goda möjlighet till arbetstillfällen i skogsbranschen.
- Skog nära invånarna med stora möjligheter att främja en god folkhälsa och ökad livskvalitet.
- En ökande befolkning i kommuner och tätorter leder till att skogliga tjänster efterfrågas och kan ge inkomster.
- Besöksnäring med skogen som arena för upplevelser kan skapa jobb och tillväxt.
- Byggande i trä där Stockholm har potential att vara en god marknad och bidra med utveckling av byggande i trä.
- Produktionshöjande åtgärder kan ge högre tillväxt i skogen.
- Tillgänglig natur genom kollektivtrafik, parkeringsplatser, sittplatser, fungerande sophantering osv.
- Mycket tätortsnära skog med höga naturvärden.
- Rik biologisk mångfald och stor variation av skogliga naturtyper.
- En vilja att utveckla samarbeten och samverkan för att hantera konflikter och hitta lösningar.
- I länet finns många skogsägare som är intresserade och mottagliga för nya kunskaper.
- Skogen i länet kan medverka i omställningen till ett biobaserat samhälle och en cirkulär ekonomi.

Utmaningar

- Höga markpriser påverkar förutsättningarna för skogsbrukets utveckling.
- Lönsamheten behöver stärkas, som är en förutsättning för att skogarna kan skötas på ett hållbart sätt.
- Finns idag få affärsmodeller för andra värden än avverkade träd, som exempelvis rekreation och naturupplevelser.
- De årliga utvärderingarna visar på fortsatta utmaningar att nå miljökvalitetsmålet Levande skogar i Stockholms län.
- Stor befolkning leder till högt besöksstryck i skogen.
- En växande befolkning i kommuner och tätorter leder till att värdefulla grönområden bebyggs, vilket kan hota tillgången till naturområden och skog samt utarma den biologiska mångfalden.
- Intresset från länets ungdomar för att utbilda sig för skogliga yrken är relativt svagt.
- Kvinnor och utrikesfödda är tydligt underrepresenterade inom skogsnäringen, vilket kan hota näringens lönsamhet, inkludering och attraktionskraft.
- Efterfrågan på vissa pappersprodukter minskar, vilket påverkar länets skogsindustri.
- Lagstiftning och politiska beslut kan påverka förutsättningarna att bedriva ett lönsamt skogsbruk.
- Konsekvenser för skogen och skogsnäringen av ett förändrat klimat.

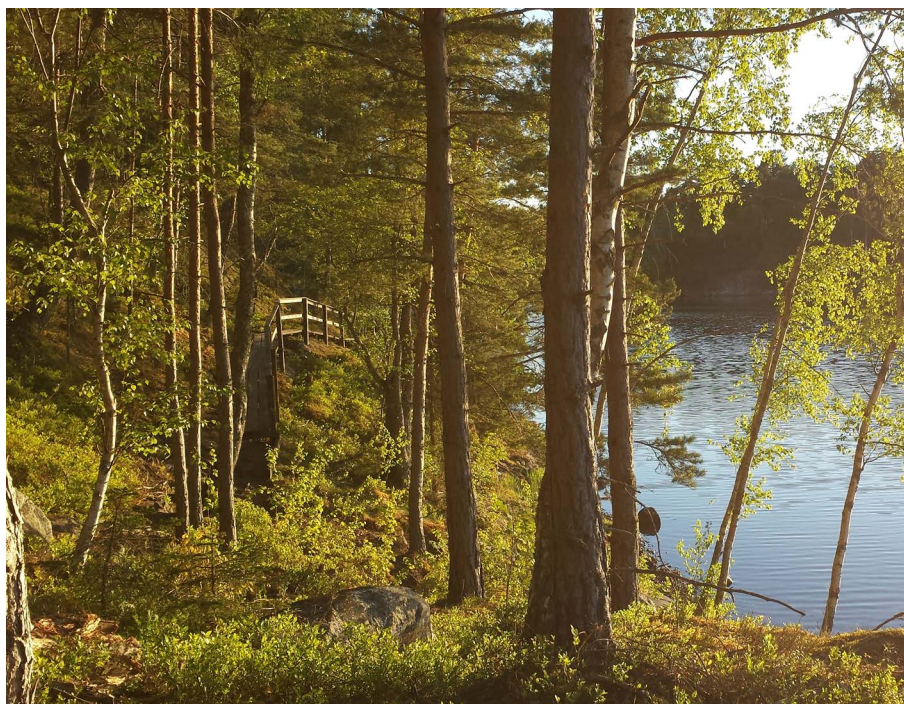

Foto: Christina Fagergren

Övergripande mål och insatsområden

Övergripande mål

Stockholms län har en livskraftig skogsnäring, ett aktivt mångbruk med hållbarhet och tillväxt i fokus och skogar som är tillgängliga för alla.

Den regionala skogsstrategin ska bidra till ett hållbart nyttjande av skogen i Stockholms län, där skogens alla värden tillvaratas. Genomförandet ska leda till utveckling av ett hållbart skogligt företagande, med lönsamma företag som erbjuder arbetstillfällen och bidrar till den regionala tillväxten. Strategin ska uppmuntra till innovationer och stärka utvecklingen mot ett biobaserat samhälle samtidigt som förutsättningarna för skogens ekosystemtjänster och biologisk mångfald stärks.

De regionala målen speglar en önskad utveckling av skogen utifrån länets förutsättningar och med skogens viktiga roll för landsbygdsutveckling, jobb och tillväxt, lärande, klimat, natur- och kulturmiljövärden, rekreation och friluftsliv i fokus.

Foto: Länsstyrelsen

Skogen i samhällsplaneringen

MÅL: I Stockholms län tas skogens värden och funktioner tillvara i samhällsplaneringen genom en konstruktiv och inkluderande dialog.

Befolkningen och bebyggelsen i länet fortsätter att öka och allt fler använder skogen för rekreation. Det ställer stora krav på att olika intressen vägs mot varandra på ett sätt som värnar skogens värden och funktioner. För att underlätta hanteringen av målkonflikter i samhällsplaneringen kommer insatsområdet fokusera på att understödja dialog och samverkan mellan berörda parter. Insatsområdet ska bidra till att värna och utveckla skogens värden och funktioner.

Samhället är beroende av skogens ekosystemtjänster. Skogens bidrag till frisk luft och rent vatten är svåra att ersätta med tekniska lösningar. Det är tjänster som skogsägaren idag inte kompenseras för.

Länets tätortsnära natur har stor betydelse för många människor och behöver vara tillgänglig. Skogens höga värden som ett variationsrikt landskap, spår av kulturlandskap eller avsaknad av buller behöver skyddas och utvecklas. Planering behövs som möjliggör att skogen kan nyttjas utan att förstöras och att olika intressen kan samsas och nyttja samma mark.

Samhällsplanering handlar om att skapa en långsiktigt hållbar utveckling för mark- och vattenområden där olika intressen vägs mot varandra. Skogens ekosystemtjänster och bidrag till lönsamt företagande, landsbygdsutveckling och möjlighet till friluftsliv och rekreation behöver ställas mot behovet att exploatera skog för andra ändamål. Fler bostäder och ny infrastruktur bör inte äventyra skogens värden. Samtidigt som det finns ett behov av mark att exploatera innebär närhet till skog livskvalitet för många människor. Allt fler väljer bostadsområde, förskola och skola utifrån möjligheterna till friluftsliv och närhet till skog och natur.

Regionala och kommunala samhällsplaneringsdokument kan ge vägledning vid målkonflikter med koppling till markanvändning. Plankartan med förhållningssätt i RUFS 2050 (Regionala utvecklingsplan för Stockholmsregionen), är vägledande för efterföljande planering och ger stöd för i avvägning mellan olika intressen. Verktyg finns för att beakta skogens värden för rekreation, klimat och biologisk mångfald i planeringsprocesser. Andra målkonflikter i skogen som slitage och brist på hänsyn från vissa besökare löses inte lika lätt i den fysiska planeringen, men behöver hanteras.

Visste du att...

Stockholms län har, med sina drygt två miljoner invånare, en femtedel av Sveriges befolkning fördelat på 1,5 procent av landets yta.

Att skogen är tillgänglig för länets befolkning är av stor vikt för folkhälsa, jämställdhet och jämlikhet; i ett samhällsperspektiv behöver tillgänglig tätortsnära skog värnas. Väl utvecklad och planerad kollektivtrafik möjliggör besök i skogen för rekreation och friluftsliv men även utveckling av naturturism, samtidigt som skogens värden värnas.

Kommuner som växer och skogsägare med tätortsnära skog kan behöva hitta former för hur allmänhetens tillgång till skog och markägarens brukande av skogen kan anpassas till nytta för båda parter. Det är viktigt att samarbeta och föra en dialog om bland annat allemansrätten och vad den innebär. Offentliga aktörer bör tillhandahålla mark för friluftsliv och rekreation.

Foto: Stefan Holm/Mostphotos

Hållbart skogsbruk

MÅL: Skogsbruket i Stockholms län bidrar till växande och lönsamma företag som levererar ökad klimatnytta och ett variationsrikt skogslandskap för skogens ekosystemtjänster.

Mer än halva länets yta består av skog. Det är skog som ger jobb och tillväxt, som levererar skogsråvara, klimatnytta bland annat i form av kolsänka och många andra ekosystemtjänster – funktioner hos ekosystemet som gynnar människor och som vi är beroende av. Insatsområdet ska bidra till goda förutsättningar för ett hållbart skogsbruk.

Ett hållbart skogsbruk behöver vara anpassat till ett nytt förändrat klimat. Förmågan att klara förändringar, såsom värme, stormar, torka, skadeinsekter, och bränder och samtidigt kunna upprätthålla de funktioner som vi nyttjar, är en viktig egenskap hos framtidens skogar. Ett hållbart skogsbruk förutsätter samverkan, aktiv förvaltning och skötsel för att nå viltstammar som är i balans med foderresurserna. Det finns ett behov att även ta hänsyn till skogsbrukets inverkan på omgivande miljö.

Hållbart skogsbruk bidrar till uppfyllandet av miljökvalitetsmål. Fler skogar behöver skötas på ett sätt som bidrar till biologisk mångfald och stärkandet av skogens ekosystem samtidigt som mer kol lagras in i skogen. Särskilt värdefulla skogsområden bevaras genom frivilliga avsättningar eller ersättning till markägaren. För att ytterligare stärka möjligheten för enskilda skogsägare att bedriva skötsel för ett mer hållbart skogsbruk behöver ekonomiska incitament utvecklas samtidigt som lönsamheten stärks.

Den regionala strategin ska ge förutsättningar för ett skogsbruk som kan leverera råvara till den växande bioekonomin och samtidigt stärka den biologiska mångfalden, samt bidra till ökad klimatnytta och skötsel med hänsyn till sociala värden. Innovativa skogsbruksmetoder kan vara av intresse, med koppling till de olikamålsättningar som finns inom skogsbruket. Många skogsägare ställer krav på såväl lönsamhet som att lämna över en välskött skog till kommande generationer, skapa livskraftiga skogar och att stärka upplevelsevärden. För merparten är framtidstro och utvecklingsmöjligheter nära kopplade till lönsamhet. Det behöver finnas en möjlighet att investera överskott i verksamheten för att klara av oförutsedda händelser. Sammantaget är förutsättningarna för att driva lönsamma företag med långsiktig hållbarhet i fokus en viktig del av länets regionala skogsstrategi.

Visste du att....

Jämfört med nationella genomsnittet har Stockholms län högre andel skyddad mark. En stor andel är kommunala naturreservat. Statistiken visar att det finns en betalningsvilja från samhället för annat brukande än traditionellt skogsbruk.

Visste du att....

35 procent av virkesförrådet i länets produktiva skogsmark består av gran, 34 procent av tall och resterande består av lövskog.

Dagens brist på arbetskraft inom skogsnäringen behöver lösas för att klara hållbarhetsutmaningarna och för att företagen inom skogsnäringen ska vara lönsamma, livskraftiga och bidra till en ökad produktion, jobb och utveckling på landsbygden.

Genom att öka intresset för skogen, skogsbruket och dess betydelse för miljö- och klimatutmaningar samt utvecklingen av en bioekonomi kan fler i länet attraheras av att jobba inom skogsnäringen i framtiden. Att på så vis stärka branschens attraktionskraft och arbeta med frågor kopplade till kompetensförsörjning kan motverka den brist på arbetskraft som finns inom skogsbranschen idag.

Foto: Bo Persson, Skogsstyrelsen

Stockholm som marknad

MÅL: Baserat på skogens värden erbjuder Stockholm en marknad för innovativa och hållbara varor och tjänster samt en attraktiv arbetsmarknad.

I Stockholms län finns en stor andel av Sveriges konsumenter och en stark köpkraft. Intresset för nytänkande och innovation är stort och i länet finns god kompetens inom teknik, utveckling och innovation. Potentialen för Stockholm som marknad för produkter och tjänster från hela Sveriges skogar bedöms som mycket god. Insatsområdet ska bidra till bioekonomin med hållbar konsumtion och produktion av produkter och tjänster från skogen.

Skogsnäringen är högteknologisk genom bland annat avancerade skogsmaskiner, framtagandet av förnyelsebara produkter baserade på skogsråvara och nya bygglösningar i trä. I länet utvecklas kunskaper och nya produkter av intresse för den internationella marknaden. Utvecklingsmöjligheter finns även för en mer småskalig nischad näringsverksamhet. Förutom förädling av träprodukter och fortsatt utveckling av besöksnäringen kopplad till den tätortsnära skogen finns möjligheter till näringsverksamhet baserad på råvaror från skogen, exempelvis viltmat, svamp, örter och bär.

Den tätortsnära skogen är attraktiv för såväl naturnära boende, rekreation och friluftsliv som företagande kopplad till naturturism. Skogen i länet är en av förutsättningarna för en levande landsbygd och skapar nya möjligheter till företagsutveckling och fler arbetstillfällen.

Stockholmsregionens befolkning bedöms öka kraftigt fram till 2050 och därmed behöver också byggandet vara omfattande. Det gäller såväl bostäder som arbetsplatser och samhällsfunktioner. Att använda trä som byggmaterial i flerbostadshus ger bland annat minskad klimateffekt i materialtillverkning, ökad kolinbindning, minskade byggtransporter och förbättrad arbetsmiljö inom byggindustrin. Stockholm har i egenskap av huvudstadsregion med stor befolkning förmåga att vara innovationsdrivare och åstadkomma förändring med minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning som följd. Kommunerna har också möjlighet att vara föregångare genom att uppmuntra till byggnationer i trä.

Skogsproduktionen i Stockholms län är liten i ett nationellt perspektiv. För den enskilde skogsägaren kan skogsbruket ändå bidra till betydande skogsråvara och intäkter. Närheten till Stockholmsmarknaden och ett ökande intresse för byggnads-

Visste du att...

I nuläget avverkas och gallras uppskattningsvis 1,14 miljoner skogskubikmeter per år (vilket motsvarar cirka 50 procent av den årliga tillväxten i länet).

Visste du att...

Det pågår en satsning vid namn *Naturnära jobb* där nyetablerade i Sverige eller långtidsarbetslösa ska förberedas för arbetslivet och förhoppningsvis en anställning inom de gröna näringarna, där det idag saknas arbetskraft. Arbetslag leds av Skogsstyrelsen och gör viktiga men enkla jobb i skyddade områden och för friluftslivet som annars inte blivit gjorda. Länsstyrelsen anvisar lämpliga jobb för arbetslagen.

Visste du att...

Många kommuner har ökat trähusbyggande som mål. Exempelvis har Järfälla kommun en trähusstrategi.

vård innebär en potential även för en mer nischad och småskalig förädling av träprodukter i länet.

Skogen i länet har potential att vara en grund för attraktiva näringar som kan locka kompetent arbetskraft och många besökare samtidigt som den bidrar till tillväxt och hållbara varor i Sverige.

Foto: Christina Fagergren

Värdeskapande besök i skogen

MÅL: Skogen bidrar till besöksnäring, kunskap om skog och skogsbruk samt utveckling på landsbygden. Den tätortsnära skogen är en särskilt värdefull resurs som är tillgänglig för länets invånare.

Stockholms läns skogar är en tillgång för länets stora och växande befolkning samt en resurs som skapar förutsättningar för en livskraftig och växande besöksnäring. Skogarna behöver nyttjas på ett sätt som skapar värden både för besökaren och för markägaren. Insatsområdet ska ge förutsättningar för ett hållbart nyttjande av skogen som plats för naturupplevelser, rekreation och friluftsliv som kan samexistera med ett aktivt, lönsamt och ansvarsfullt brukande av skogen och bidra till företagande och landsbygdsutveckling.

En stor befolkning ställer krav på en infrastruktur för rekreation och friluftsliv som gör naturen tillgänglig för alla utan att skogen eller skogsägarna påverkas negativt. Skogsbesöken behöver fördelas mellan olika platser för att förebygga risk för skada på skogen. I skogar med många besökare kan konflikter uppstå mellan olika typer av besök och i relation till brukandet av skogen.

Det finns ett stort behov av kunskap om och ökad efterlevnad av såväl allemansrättens rättigheter och skyldigheter som andra regelverk av betydelse för besök i skogen. Ett livskraftigt företagande inom besöksnäring ska kunna bedrivas samtidigt som brukande och viktiga miljöaspekter beaktas, värnas och utvecklas.

Tätortsnära skogar är särskilt viktiga som besöksmål för länets befolkning. Fler besök i skogen kan bidra till rekreation och bättre folkhälsa, men behöver fördelas till fler platser än de tätortsnära skogarna. Den brukade skogen är också ett efterfrågat besöksmål som ytterligare kan bidra till kunskap och intresse för skog och skogsfrågor, samt skapa förståelse och intresse för hur skogsbruk går till.

I skogen finns lämningar efter forna tiders bruk som kan förhöja upplevelsen av vistelsen i skogen. Dessa historiska värden kan ge en djupare förståelse och kunskap för utvecklingen och nyttjandet av skogen.

Även de som inte besöker skog och natur idag behöver känna sig välkomna ut i skogen. Det är viktigt för bland annat folkhälsan och för delaktighet och jämlikhet i samhället. Kunskap om det positiva med att vistas i skogen tillsammans med kunskap om allemansrätten, med dess rättigheter och skyldigheter, kan sänka

Visste du att...

Arealen skog i Sverige som är äldre än 120 år på produktiv skogsmark utanför skyddade områden har generellt sett ökat sedan 1926 och är idag nästan fem gånger så stor som 1926.

Visste du att...

Erstavik har tecknat avtal med Nacka kommun för att upprätthålla service för skogsbesökare med bland annat informationsskyltar och tillgängliga stigar. Därigenom kanaliseras besökare till lämpliga områden samtidigt som möjlighet skapas för både företagande och ett rikt friluftsliv.

träsklarna och bidra till ett hållbart nyttjande av skogen för friluftssändamål för länets invånare och besökare.

En växande befolkning och ökad besöksnäring innebär också en potential för företagande med skogen som bas, som kan bidra till jobb och utveckling på landsbygden. Företagande och nya affärsmodeller kan erbjuda tjänster och produkter med koppling till upplevelser i skogen som kompletterar det traditionella skogsbruket. En god samverkan mellan skogsägare och företagare som bedriver naturturism på annans mark är en viktig grund för en hållbar utveckling i området.

Foto: Länsstyrelsen

Strategins bidrag till mål för hållbar utveckling, miljö och klimat

Det nationella skogsprogrammet är utarbetat i samklang med Agenda 2030, som utgör grund för regeringens arbete för en hållbar utveckling. Målen i Agenda 2030 omfattar de tre dimensioner av hållbar utveckling. Flera av de 17 målen relaterar till skogen och skogsnäringen, exempelvis målen som berör klimatförändringar, ekosystem och biologisk mångfald samt god hälsa och välbefinnande. Stockholms läns skogsstrategi har också ambitionen att bidra till de nationella miljö kvalitetsmålen. Särskilt tydlig är skogens koppling till målen *Levande skogar*, *Ett rikt växt- och djurliv* och *Begränsad klimatpåverkan*.

Skogsstrategin bidrar till uppfyllnad av målen *En tillgänglig region med god livsmiljö* och *En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp* i den regionala utvecklingsplanen RUFS 2050. Den bidrar också till genomförandet av RUFS 2050:s så kallade plankarta med särskilt fokus på de gröna kilarna samt handlingsplanen för Grön infrastruktur. Genom att skydda och utveckla skogen kan vi:

- Bidra till säkerställande av den biologiska mångfalden
- Bidra med temperatur- och vattenreglering i ett förändrat klimat
- Tillgodose människors behov av att komma ut i naturen
- Bidra med träråvara för hållbar produktion
- Stärka möjligheten till småföretagande och turism
- Ersätta fossila bränslen
- Bidra till flera av de nationella miljömålen
- Bidra till mål för friluftslivet, kulturmiljön m.m.
- Bidra till bättre folkhälsa och välbefinnande

Genomförande och uppföljning

Strategiarbetet presenteras i två typer av dokument; Stockholms läns skogsstrategi samt tillhörande handlingsplaner som gäller för några år i taget.

Strategidokumentet ger utgångspunkter och mål för utvecklingen i länet med koppling till skogen och skogssektorn. Samverkan och dialog mellan berörda aktörer i länets skogssektor är avgörande för strategins genomförande och framgång. I det nationella skogsprogrammet är processerna för att involvera och skapa delaktighet kring skogens frågor ett mål i sig. I det regionala arbetet med skogsstrategin tar vi fasta på värdet av dialogen och delaktigheten. Det nationella skogsprogrammet sätter ramarna för arbetet och de regionala förutsättningarna avgör inriktningen och prioriteringarna för arbetet i länet.

För att omfamna bredden i länets skogars potential och nyttigheter är målen i Stockholms läns skogsstrategi beskrivande och inkluderande. Målen pekar ut en viljeriktning för utvecklingen av skogen i länet, som blir en vägledning för de till strategin kopplade handlingsplanerna. Åtgärderna i handlingsplanerna ska bidra till måluppfyllelsen i strategin. Länsstyrelsen Stockholm ansvarar för den första handlingsplanen som är under framtagande och kommer gälla från 2022 till 2025. Handlingsplanen utformas tillsammans med relevanta aktörer i länet, för att fånga upp det aktuella behovet av åtgärder. Handlingsplanen samordnas med den kommande handlingsplanen för friluftsliv i Stockholms län.

Genomförandet av Stockholms läns skogsstrategi kommer att följas upp och utvärderas, för att få en bild av strategins resultat samt ge underlag för eventuell revidering. Med hjälp av bland annat indikatorer kommer handlingsplanerna att följas upp för att ge lägesbilder av åtgärdernas bidrag till strategins mål. Vid behov kommer även strategidokumentet att kunna revideras efter 2030.

Foto: Länsstyrelsen

Organisation

Länsstyrelsen Stockholm har varit projektägare i arbetet med att ta fram skogsstrategin för Stockholms län. Framtagandet har varit organiserat i ett nära samarbete mellan ett flertal aktörer och organisationer.

Styrgrupp

Styrgruppen kopplad till framtagandet av länets skogsstrategi består av åtta organisationer. Skogsstyrelsen, LRF Mälardalen, Region Stockholm, Naturskyddsföreningen Stockholms län, Mellanskog, Holmen skog, Friluftsrådet Region Mälardalen samt avdelningarna för landsbygd respektive miljö vid Länsstyrelsen har ingått i styrgruppen för framtagandet av strategin och kommande handlingsplan.

Projektledning och projektgrupp

Arbetet med att ta fram strategin har organiserats vid enheten för landsbygdsutveckling, Länsstyrelsen i Stockholms län. Projektledningen från Länsstyrelsen har till sin hjälp haft en projektgrupp bestående av representanter från Skogsstyrelsen, Region Stockholm och Södertörns högskola.

Framtagande i dialog

Framtagandet av strategin har genomförts i bred dialog med skogliga aktörer och intressenter. Strategin bygger i stora delar på de insikter och olika former av kunskapsinspel som förmedlats vid öppna dialogträffar samt genom konstruktiva diskussioner och workshops med styrgruppens organisationer. En hearing genomfördes under framtagandet av den nulägesrapport som arbetades fram under projektets första år. Nulägesrapporten ger en kunskapsbas om länets skog och skogliga verksamheter, som blev en värdefull utgångspunkt för det fortsatta arbetet med skogsstrategin.

Fyra dialogträffar, en för vardera strategiskt insatsområde, har genomförts under 2020 och 2021. Vid dialogträffarna har balansen mellan olika hållbarhetsvärden lyfts fram och även spännvidden och dynamiken i de många och olika intressen som finns med koppling till skogen. Resultatet från dialogträffarna har gett god vägledning i utformningen av strategin, samt många spännande förslag till kommande handlingsplaner för länets skogsstrategi.

Relaterade dokument

Sveriges nationella skogsprogram

RUFS 2050, Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Landsbygds- och skärgårdsstrategin för Stockholmsregionen

Grön infrastruktur – Regional handlingsplan för Stockholms län

Strategi för friluftsliv i Stockholms län

Stockholms läns livsmedelsstrategi

Klimat- och energistrategi för Stockholms län 2020–2045

Strategisk inriktning för hållbar tillväxt och attraktionskraft i
Stockholms län 2025+

Näringslivs- och tillväxtstrategi för Stockholmsregionen

Nulägesbeskrivning inför Stockholms läns regionala skogsstrategi –
Bakgrund och tillstånd 2019

Länsstyrelsen i Stockholm – en samlande kraft för en hållbar framtid.

Mer information kan du få av
Länsstyrelsens enhet landsbygdsutveckling
Tfn: 010-223 10 00

Rapporten hittar du på vår webbplats
www.lansstyrelsen.se/stockholm